
***A l'Alt Urgell:
festes lliures
de sexisme***

Protocol d'actuació

Protocol elaborat per:

Col·lectiu de dones feministes Alt Urgell

Oficina Jove Alt Urgell

Servei d'Informació i Atenció a les Dones Alt Urgell

Taula de violència masclista Alt Urgell

Comissions de festes d'Alàs, Coll de Nargó, Montferrer, Oliana, barri de Santa Magdalena i coordinadora de Casetes de la Festa Major de la Seu d'Urgell, en el marc del taller facilitat per Noctàmbul@s el dia 17 de juny de 2017.

Incorporat com annex al *Protocol d'actuació per a l'atenció integral de les víctimes de violència masclista de l'Alt Urgell*.

Entitats i comissions de festes adherides a aquest protocol l'any 2017:

1. Per a què aquest protocol?

Per clarificar conceptes i consensuar pautes de detecció i intervenció en casos d'agressions masclistes en el context de festes i espais d'oci.

El protocol parteix d'aspectes clau que convé remarcar i que situen la intervenció:

1. L'esperit de la **intervenció** és **comunitària**, i demana a les entitats participants que assumeixin un compromís i implicació activa en una tasca que és responsabilitat de tothom: acabar amb les agressions masclistes.
2. Parlem d'**apoderament**, com a *objectiu transversal*. La idea és garantir un espai de seguretat i confiança on, en el cas de produir-se una agressió sexista, les persones afectades es sentin amb prou suport i confiança per actuar per elles mateixes.
3. Les intervencions plantejades parteixen del **diàleg** i de la *solució pacífica* de la situació. L'actitud i el llenguatge utilitzat per les persones participants són importants per evitar l'escalada de la violència.
4. Les agressions masclistes tenen la base en aquestes relacions jeràrquiques de poder del **sistema patriarcal**. Això no vol dir que tots els homes exerceixin el poder que els és atorgat, però sí que es poden creure amb el dret a exercir-lo.
5. El mateix **sistema heteropatriarcal** també posiciona en un nivell de subordinació i d'opressió les persones que tenen una orientació sexual diferent a l'heterosexual.
6. El **context de festa** és un lloc on es poden produir un determinat tipus d'agressions masclistes i cal detectar-les i actuar-hi. Però també és un lloc que ha de permetre una presa de consciència individual i comunitària contra aquestes situacions.

VOLEM:

- Festes lliures d'agressions masclistes i no discriminatòries.
- Espais d'oci i de festa on ens puguem relacionar de manera lliure i consentida.
- Anar a les festes sense por, segures i amb confiança.
- Que el carrer, la nit i els espais de festa siguin un context de llibertat per a tothom.
- Donar resposta davant les agressions i la violència masclista

MANIFESTEM QUE:

- Les bromes sexistes, la insistència, la gelosia, els insults, les humiliacions, els tocaments no consentits i l'assetjament són formes d'agressió sexista.
- Una agressió és un abús de poder d'una persona sobre una altra: no és un malentès, ni un conflicte.
- Res justifica una agressió: ni l'alcohol, ni les drogues, ni el vestuari, ni l'hora, ni res.

- No es tolerarà cap tipus d'actitud sexista ni cap forma de violència masclista.
- Lluitar contra la violència masclista és responsabilitat de totes.

2. Punts de partida

1. Ens socialitzem en un sistema patriarcal.
2. Una agressió és un **abús de poder** d'una persona sobre una altra: no és un malentès, ni un conflicte.
3. Les persones agredides no són "víctimes passives". Hem d'actuar sempre amb el **consentiment de la persona agredida**, respectar la seva decisió personal i política.
4. **Res justifica una agressió** (ni les drogues, ni el vestuari, ni l'hora, etc.).
5. Una agressió es dona *quan algú es sent agredit*: cadascú té els seus límits, que són variables en funció de les vivències de cada persona. *No es legítim qüestionar els límits de l'altre*.
6. **Tots podem ser agressors**: totes i tots podem traspasar els límits de l'altra persona, ja que aquests són subjectius.

3. Agressions sexistes en contextos festius. De què estem parlant?

El Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona (en anglès CEDAW) recull que la violència sexual suposa una violació dels drets humans a la llibertat, la integritat física i psíquica. L'Organització Mundial de la Salut (OMS, 2011) defineix la violència sexual com "tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats (...) en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball".

Per una altra banda, la *Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista (Llei 5/2008)*, fa la distinció entre assetjament sexual i agressió sexual. En aquest protocol també volem citar i posicionar-nos al costat de la *Llei per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (Llei 11/2014)*.

Nosaltres ens posicionem i treballem des del concepte **contínuum de violència sexual** contra de les dones. En aquest contínuum de la violència sexual, hi ha un progressió des de la desvaloració fins l'agressió sexual.

a. Què són les agressions masclistes en context festiu? En quines situacions ens podem trobar?

Tenint en compte tot l'anterior, en aquest protocol quan parlem d'agressions masclistes en contextos festius, entenem que aquestes poden ser:

- **EXHIBICIÓ DE SÍMBOLS SEXISTES**: Mostra d'imatges ofensives o vexatòries de les dones i de les persones LGTBI

- **ASSETJAMENT:** Actitud sexista o omissió intencional, verbal, no verbal o física, no desitjada i que incomodi, violenti o no agradi a la persona qui la pateix. (Ex: floretes indesitjables “piropos”, invasió de l'espai, mirades persistents, peticions insistents, persecucions, insults, burles, humiliacions, comentaris ofensius i/o degradants, abusos verbals i qualsevol altre comportament hostil)
- **ASSETJAMENT AMB RISC:** La o les persones assetjades, pel contingut, forma o context senten la possibilitat que passi a agressió. (Ex: amenaces, intimidació, lloc aïllat, apropar-se molt, ...)
- **AGRESSIÓ FÍSICA SEXUAL:** A part de l'actitud corporal i/o verbal, hi ha una agressió física. (Ex: tocaments amb o sense força, agafar per alguna part del cos, empènyer a propòsit, ...)
- **AGRESSIÓ AMB VIOLÈNCIA I/O VIOLACIÓ:** Agressió amb ús de la força i qualsevol tipus de pràctica forçada. A escala legal es considera violació la introducció de qualsevol element sense importar l'orifici

b. Qui les exerceix?

Vivim en un sistema patriarcal que posiciona als homes heteronormatius en una situació de superioritat. Així doncs, entenem que *la majoria d'agressions es produeixen sobre les dones, identitats de gènere i orientacions sexuals no hegemòniques.*

També s'ha de tenir en compte que la persona agressora pot ser *qualsevol persona* que es trobi en el context de l'espai de festa. Així, es poden reproduir aquestes agressions entre persones conegudes i desconegudes.

4. Agents responsables de l'aplicació del protocol i funcions

1. Membres de les comissions de festa

- Detectar i intervenir en cas d'assetjament o d'agressions masclistes en l'espai de festa.
- Coordinar-se amb els cossos de seguretat, si fos necessari.

2. Equip tècnic de l'estand 'Nits segures' (a partir de l'estiu de 2018)

- Donar informació i fer sensibilització en relació a les agressions masclistes.
- En el cas d'agressió, facilitar un espai de seguretat, confiança i apoderament.
- Coordinar-se amb els cossos de seguretat, si fos necessari.

3. Cossos de seguretat i emergència

- Atendre de manera adequada les situacions d'agressió.

4. Equip comarcal de violència masclista

- Vetllar pel bon funcionament del protocol d'actuació per a l'atenció integral de les víctimes de violència masclista de l'Alt Urgell.
- Recollir i fer seguiment dels casos d'agressions sexistes detectats en context de festa.

5. Actuacions preventives

Durant la nit, les entitats o comissions de festa que organitzen l'acte pujaran a l'escenari i llegiran el **manifest** acordat, recordant que no es tolerarà cap tipus d'actitud sexista ni cap manifestació de violències masclistes en l'espai de festa.

També i hi haurà **falques** que aniran sonant al llarg de la nit informant sobre la campanya i recordant l'existència de les barres (i, a partir de l'estiu 2018, de l'estand 'Nits segures') com a punts d'informació i intervenció en relació a les agressions masclistes.

Així mateix, es distribuïran **lones, cartells, flyers, gots i xapes** de la campanya en llocs visibles de la festa. Es tracta d'elements comunicatius que inclouen missatges de sensibilització, presa de consciència, apoderament i intervenció.

D'altra banda, a la finalització de la festa tots els agents implicats en aquest protocol es **coordinaran** per recollir informació - a través d'una taula de registre anònima- en relació a les agressions masclistes detectades i si s'ha dut a terme alguna intervenció.

Aquesta informació serà posteriorment transmesa a l'equip de campanya - col·lectiu de dones feministes, Oficina Jove de l'Alt Urgell i SIAD- per a poder fer una valoració de la campanya i del protocol.

6. Pautes d'actuació de les comissions de festa

Si veiem o ens informen que s'està produint un assetjament o una agressió, seguirem les següents pautes:

En cas d'**ASSETJAMENT** (bromes sexistes, insistència, gelosia, insults, humiliacions, tocaments no consentits, persecucions, intimidació, comentaris ofensius, abusos verbals, etc.)

a) En cas que la demanda arribi a la barra:

• si és la persona interessada:

1. Buscar un espai tranquil per atendre la persona.
2. Escoltar-la, intentar conèixer la situació i recursos: si té companys a la festa, estat etílic, com es troba...
3. Recollir la màxima informació sobre el què ha succeït i sobre el/s agressor/s
4. Oferir-li un espai de seguretat, tranquil, un lloc on seure, aigua o menjar i explicar les opcions de resposta (segons els recursos disponibles recollits al flyer de la campanya), saber què vol fer...

• si no és la persona afectada sinó algú extern

1. Escoltar la situació i veure si cal actuar
2. Si cal actuar, procedir com el punt **b)**

---

b) Si ens assabentem que està succeint alguna situació d'assetjament en l'entorn

- Ens apropem a la persona agredida, ens presentem, i li demanem **si necessita ajuda** (almenys **dues persones**: prioritzem que l'equip el formin dones o sigui paritari).
- Cuidarem la nostra **actitud**: cal **escoltar, respectar** la seva opinió, desitjos i **llibertat**,. Informar que no farem res sense el seu **consentiment** i que mantindrem la **confidencialitat**.
- Preguntarem a la persona si necessita un **espai de seguretat** i/o algun altre tipus d'**assistència**, i li oferirem informació sobre els recursos d'atenció especialitzada, recollits al flyer de la campanya.

En referència a l'assetjador/s

- **Dialogar** amb calma, fer-li veure tot des de la perspectiva de l'afectada si no és la mateixa afectada qui ho vol i/o pot explicar. Intentar fer veure a l'agressor que en els nostres espais no es toleraran ni permetran aquest tipus d'actituds.
- Si reconeix i reacciona positivament, s'arriba a **acords** segons la voluntat de la persona afectada a qui li donarem prioritat de decisió i apoderament propi.
- Si reacciona negativament o incrementa el risc de violència, s'oferirà a la persona assetjada suport en les decisions pròpies i un espai de seguretat i assistència. Paral·lelament s'avisarà als cossos de seguretat.
- Li farem saber a l'agressor que aquesta actitud **no es tolerarà ni permetrà** i que si no l'atura haurà de deixar l'espai de festa.

En cas d'**AGRESSIÓ** (física i/o sexual):

- Truquem de seguida a emergències: **112**
- És important que es pugui donar una **descripció** de la persona agressora (com va vestida, alçada, alguna característica singular, etc.) i en la mesura del possible, **identificar-lo**.
- Mentre arriben emergències, preservarem a la persona agredida, i li facilitarem un **espai de seguretat, confiança i apoderament**.
- Cuidarem la nostra **actitud**: cal **escoltar, respectar** la seva opinió, desitjos i **llibertat**,. Informar que no farem res sense el seu **consentiment** i que mantindrem la **confidencialitat**.
- Demanar que l'actuació dels cossos de seguretat es realitzin amb **discreció** per evitar la victimització secundària.

- Mentre arriben emergències, i pel que fa a l'agressor s'intentarà en la mesura del possible **Dialogar** amb calma, i li farem saber a l'agressor que aquesta actitud **no es tolerarà ni permetrà** i que si no l'atura haurà de deixar l'espai de festa. Valorant sempre el risc personal de cadascú en la intervenció.
- **VISIBILITZACIÓ:**
- Un cop acabada la intervenció, valorem si cal donar-ne visibilitat des de l'escenari, sempre amb el consentiment de la persona per a fer-ho, i sense donar noms ni dades.
- Es pot fer a través dels mateixos grups que estan actuant, si hi estan d'acord.
- Informarem que s'acaba de produir un assetjament i/o agressió sexista i/o llegirem públicament la **falca** o el **manifest**.
- Es demanarà als cossos de seguretat que **facilitin informació** de les incidències ocorregudes la nit anterior per fer-ne difusió a l'inici de la festa.

7. Agraïments

Per al disseny d'aquest protocol, que parteix de la campanya i dels documents elaborats pel col·lectiu de dones feministes de l'Alt Urgell portada a terme l'estiu de 2016, s'han recollit les experiències de Barcelona ciutat (La Lali Jove, Poble Sec, Gràcia, la Mercè, etc.), així com d'altres ciutats com Pamplona o Elorrio i la Festa Irídia 2016.

La Seu d'Urgell, juny de 2017